

Галина С. Лопушняк

Київський національний університет імені Вадима Гетьмана,
<https://orcid.org/0000-0001-8576-6440>

Андрій С. Кіндій

Київський національний університет імені Вадима Гетьмана,
<https://orcid.org/0009-0009-2907-8534>

ЖИТЛОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ, ІНСТРУМЕНТІВ І БЮДЖЕТНОЇ СПРОМОЖНОСТІ

У статті здійснено порівняльний аналіз моделей житлового забезпечення ветеранів війни у США, Великій Британії, Хорватії та Україні. Актуальність зумовлена безпрецедентним зростанням ветеранського контингенту: кількість учасників бойових дій у Єдиному державному реєстрі ветеранів війни перевищила 1,3 млн осіб, а прогнозний периметр ветеранської політики охоплює 5–6 млн осіб разом із членами родин. Мета дослідження полягає у визначенні структурних характеристик і фіскальних траєкторій зарубіжних моделей житлового забезпечення ветеранів, оцінці узгодженості інструментів та бюджетної спроможності української системи й обґрунтуванні напрямів її консолідації. Методологія ґрунтується на порівняльному аналізі політики у поєднанні з типологічним підходом; емпіричною базою слугують нормативні акти, звітність профільних міністерств, дані Єдиного державного реєстру ветеранів війни, статистика програми «Оселя та урядова звітність США, Великої Британії і Хорватії за 2023–2026 роки. Основні результати: розроблено типологію моделей житлового забезпечення ветеранів за способом надання блага та функцією держави у житловому циклі (розподільча, ваучерно-сервісна, координаційна моделі); встановлено, що українська система поєднує сім паралельних інструментів під адмініструванням трьох відомств без єдиної цільової моделі та зведеного обліку охоплення; виявлено ефект виключення цільової групи з масової іпотечної програми, за якого ветерани до червня 2026 року отримали лише 2% кредитів «Оселі»; кількісно оцінено розрив між темпом житлового забезпечення за основною компенсаційною програмою (1,6–2,6 тис. осіб на рік) і динамікою контингенту (близько 190 тис. нових учасників бойових дій щороку); сценарний розрахунок горизонту повного покриття зобов'язань перед цільовою групою становить від 24 до понад 70 років. Наукова новизна полягає у типологізації моделей житлового забезпечення ветеранів, першій кількісній оцінці розриву між пропускнуою здатністю житлових програм і зростанням ветеранського контингенту в Україні та введенні хорватського постконфліктного досвіду в український науковий обіг. Практичне значення визначається обґрунтуванням консолідації інструментів навколо єдиної цільової моделі з єдиним центром обліку зобов'язань, переведення фінансування компенсаційної програми у багаторічний формат та поєднання стимулювання

платоспроможного попиту зі стимулами пропозиції житла через розвиток девелоперського компонента житлових програм.

Ключові слова: житлове забезпечення ветеранів, житлові програми, девелопмент, ветеранська політика, грошова компенсація, пільгове іпотечне кредитування, «Оселя, бюджетна спроможність.